

Pobjeda udruge građana pred Vijećem za Arhušku konvenciju u Ženevi

Dosad je samo jedan slučaj iz Hrvatske stigao pred Vijeće za Arhušku konvenciju pri Ujedinjenim narodima u Ženevi gdje se kontrolira poštuju li države, potpisnice ove konvencije, prava građana na pristup informacijama, sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša. Da građani mogu i trebaju koristiti sve pravne instrumente koji im stoje na raspolaganju, pokazala je Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce iz Splita koja se u proljeće 2012. godine žalila Vijeću zbog kršenja prava na sudjelovanje javnosti prilikom donošenja planova gospodarenja otpadom na lokalnoj razini te je dokazala da je tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva bilo u krivu!

Naime, za više od deset gradova u Splitsko-dalmatinskoj županiji planovi gospodarenja otpadom doneseni su bez suodlučivanja građana, odnosno nisu održani javni uvidi i javna izlaganja kao ni javne rasprave, a doneseni planovi nisu bili objavljeni na web stranicama gradova i općina. Pritom inspekcija zaštite okoliša, kojoj je slučaj prijavljen, nije poduzela ništa. U Ministarstvu su uporno tvrdili da plan gospodarenja otpadom nije dokument održivog razvoja i zaštite okoliša te da građani ne trebaju sudjelovati u njegovom donošenju. I ne samo da se Ministarstvo oglušilo na primjedbe Udruge nego ih je odlučilo zanemariti i prilikom sastavljanja Nacionalnog izvješća o provedbi Arhuške konvencije, a koje je kao država potpisnica, obavezna dostavljati Tajništvu vijeća svake tri godine. Tako je u Ženevu otišlo, u jednom svom dijelu, netočno izvješće pa se Udruga Sunce odlučila obratiti Tajništvu Arhuške konvencije i inicirati postupak pred Vijećem. Zadatak nimalo lagan budući da su do sada iz Hrvatske jedini koji su to učinili i k tome i uspješno.

Iako samo rješenje još nije službeno objavljeno, nacrt rješenja koji je u srpnju 2013. godine Vijeće dostavilo Ministarstvu, tražeći da procese mora uskladiti s Arhuškom konvencijom, ubrzo je proizveo rezultat. Naime, u novom Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, koji se upravo tada donosio, unijeta je odredba da se planovi gospodarenja otpadom na svim razinama moraju provesti uz sudjelovanje javnosti. Ovo rješenje Vijeća, ali isto tako i promptno reagiranje države, budi nadu da građani mogu utjecati na promjenu propisa u svojoj zemlji koji se tiče njihova okoliša, ukoliko to učine na kvalitetan način. Kako u tome uspjeti, otkrila nam je Patricija Granić, pravnica Udruge Sunce koja je vodila cijeli postupak i koja je u Ženevu otputovala s kolegicom Ivanom Grubišić, tada vježbenicom.

- Je li cijela procedura obraćanja Vijeću komplicirana?

- Meni kao pravnici nije bila komplicirana. Kad smo se u Udruzi odlučili za podnošenje podneska i iniciranje postupka, preko službene web stranice Ujedinjenih naroda sam se informirala o proceduri i formalnim uvjetima kojima moram udovoljiti kako bi nas Vijeće za Arhušku konvenciju uopće uzelo u razmatranje. Podnesak je pisan na engleskom jeziku koji je uz francuski i ruski službeni jezik UN-a. Nakon razmatranja našeg podneska Vijeće je ustanovilo da postoje opravdani razlozi za pokretanje komunikacije, te je naš slučaj uzet u proceduru. Ubrzo su i nama i Ministarstvu upućena pitanja vezana uz naš slučaj na koja smo morali odgovoriti u zadanom roku, a nakon toga smo bili pozvani na glavnu raspravu koja je održana 4. prosinca 2012.

- Kako je ona izgledala?

- U vijećnici zgrade UN-a dočekalo nas je devet Vijećnika i četiri člana Sekretarijata. Vijeće je predvodio predsjednik g. Jonasom Ebbesson iz Švedske, dekan i profesor na Pravnom fakultetu u Stockholmu, a članovi Vijeća sve su redom stručnjaci etablirani na međunarodnoj sceni, jedni od najboljih u području svog rada. Rasprava se vodila na službenom engleskom jeziku i trajala je s pauzom za ručak od 10 do 17 sati. Pitanja su nam upućivana unakrsno, bilo ih je vrlo mnogo. Od velike je koristi to što je sa mnom bila kolegica Grubišić, pa dok je jedna odgovarala druga je tražila argumente u zakonima, dopisima, podzakonskim aktima ili drugim dokumentima. Kada bi koncentracija padala, tada bismo se izmjenjivale. Svi odgovori moraju biti utemeljeni, ne možete nešto tvrditi, a da za to nemate valjani dokaz. Međutim, već nakon sat vremena vidjelo se da rasprava ide u našem pravcu, Ministarstvo je počelo gubiti tlo pod nogama, njihova je argumentacija bila sve neuvjerljivija, odgovori su im bili sve kraći i već pred kraj rasprave mi smo slavili pobjedu.

- U čemu je bila vaša pobjeda?

- Ono što smo htjeli dokazati ovim postupkom jest to da je Ministarstvo pogrešno primijenilo Zakon o otpadu i to na štetu javnosti, ili drugim riječima, javnost je imala pravo sudjelovati prilikom donošenja planova upravljanja otpadom u općinama i gradovima, ali joj to tadašnje Ministarstvo nije osiguralo. Dokazali smo da je inspekcija zaštite okoliša morala nadgledati donošenje planova gospodarenja otpadom, a oni to nisu učinili, i tu je počinjen veliki propust. Dokazali smo i da Ministarstvo nema monopol nad znanjem i, u konačnici, dokazali smo i to da je važno međusobno uvažavanje i suradnja između vladinog i nevladinog sektora te da ta suradnja neće biti proforma, barem što se nas tiče, da ćemo insistirati na točnim i istinitim izvješćima kako se nepotrebno ne bi trošila sredstva na ovakve ili slične sporove.

- Čestitam vam i zahvaljujem na ovom uspjehu koji je značajan za sve nas građane. Pretpostavljamo da nije bilo lako boriti se protiv Ministarstva.

- Svakako nije lako suprotstaviti se velikom i uhodanom sustavu. Nije lako primiti ne jedno, nego dva dopisa iz Ministarstva od kojih je jedno potpisano od samog tadašnjeg tajnika Nikole Ružinskog i u kojima vas uvjeravaju da pogrešno tumačite zakon. Znači, u svom sam mišljenju bila usamljena. Malo je pravnik koji se bave okolišem s kojima biste mogli razgovarati. Sada vidim da sam imala veliku dozu samopouzdanja kada sam se odlučila na ovaj potez. Nitko me u tom trenutku nije mogao uvjeriti u suprotno, pa ni samo Ministarstvo.

- Što se na kraju dogodilo?

- Ministarstvo je na kraju rasprave priznalo, onako sotto voce, da se greške događaju, izričito je tako rečeno. Nakon što smo se vratili, oni u Zagreb, a mi u Split, stigao je dodatni mejl od strane Vijeća UN-a s još nekolicinom upita. Mi smo morali prevesti jedan plan gospodarenja otpadom, a Ministarstvo je trebalo dati popis svih gradova koji su donijeli planove uz sudjelovanje javnosti i popis onih koji to nisu učinili. Oni svoj domaći rad nisu napravili iz čega zaključujemo da je prilikom donošenja planova gospodarenja otpadom vladala potpuna anarhija, te da način njihova donošenja nitko nije nadgledao. S druge strane, mi smo preveli kazalo Plana gospodarenja otpadom Grada Splita, koji kroz naslove i podnaslove na jednostavan način pokazuje sadržaj planova. Vijeću je to bilo dovoljno da shvati da je riječ o planovima koji se ne smiju donositi bez znanja i sudjelovanja građana jer bez prihvatanja javnosti oni ne mogu ni saživjeti. I nakon toga je došlo rješenje u kojem su naši argumenti prihvaćeni, a Ministarstvu su date preporuke da uredi domaće zakonodavstvo na način koji će na puno jasniji i transparentniji način omogućiti uključivanje javnosti prilikom donošenja planova. Interesantna je činjenica da je upravo u to vrijeme Ministarstvo donosilo novi Zakon o održivom gospodarenju otpadom, u koji su unijete vrlo jasne i nedvojbene odredbe koje osiguravaju donošenje planova uz sudjelovanje javnosti.

- Hoćete li sada tražiti da se procedura donošenja planova u lokalnim jedinicama vaše županije ponovi u skladu s rješenjem Vijeća?

- Ne! Postigli smo ono što smo htjeli, dokazali smo ispravnost naših stavova, a novim Zakonom je sudjelovanje javnosti dobro riješeno. Osim toga uskoro će započeti novi ciklus izrade planova gospodarenja otpadom, a mi ćemo itekako biti agilni u praćenju donošenja novih planova.

- Koliko je trajala cijela procedura od obraćanja Vijeću do donošenja rješenja.

- Vrlo kratko. Podnesak smo podnijeli u proljeće 2012. godine i u srpnju 2013. smo već dobili nacrt rješenja da smo uspjeli u sporu. Konačno će rješenje biti objavljeno na njihovoj web stranici ovog maja.

- Hoće li biti i sankcija prema državi?

- Neće. Da kojim slučajem Ministarstvo nije postupilo po preporukama, onda bi postojale kazne, penali, koje bi zemlja plaćala. Kazne mogu ići i do toga da se država isključi iz tog elitnog društva potpisnika konvencije. No, u ovom slučaju Ministarstvo se ponijelo korektno te ispravilo svoju pogrešku.

- Kako biste ocijenili provedbu Arhuške konvencije u Hrvatskoj, odnosno u kojim segmentima najviše "štekamo"?

- Za mene je najproblematičnije područje sudjelovanja javnosti zato što se upravo time najviše bavim. Kod nas još uvijek postoji određeni strah od javnosti, percepcija javnosti kao gnjavatora, onih koji odugovlače ili koče neke procese, smetala... Naime, u RH postoje dobri zakonski okviri, ali praksa je nešto sasvim drugo. Suočavamo se uvijek nanovo s uskim tumačenjem zakona i sudjelovanjem javnosti zato što javnost mora sudjelovati, a ne zato što vlast zaista želi čuti što javnost misli. Ne postoji svijest o društvenoj korisnosti uključivanja javnosti u procese donošenja odluka. Uvijek kada donositelji odluka izbjegavaju uključiti javnost, to rezultira donošenjem neprovedive ili neživotne odluke, ili pak nekog kratkoročnog partikularnog na štetu javnog interesa. Svako izbjegavanje suočavanja s javnosti korak je prema eroziji demokracije. Ni jedan problem u društvu nećemo riješiti bez dijaloga. U suvremenim društvima kakvim težimo, javnost se javlja kao važan faktor kritičkog preispitivanja djelovanja izvršne vlasti. Zato, dok ne dostignemo tu razinu svijesti nećemo naprijed.

Post date: 23/01/2014 - 19:45

Content type: [News](#)

Kategorija: [Tema mjeseca](#)

Najbolja europska sudska praksa

- [Važna presuda Suda EU koja se odnosi na prava udruga u domeni zaštite voda](#)
- [Visoki upravni sud ukinuo je Plan gospodarenja otpadom Velike Gorice jer za njega nije provedena strateška procjena utjecaja na okoliš](#)
- [David pobijedio Golijata](#)
- [Pravo na pristup podacima o okolišu koje drže institucije EU](#)
- [Presuda o pravu nižih sudova da provjere je li pravno stajalište višeg suda u skladu s pravom EU](#)

[Više](#)

Prošle teme mjeseca